

02.12.2025

Pormestari

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
PL 100 (Opastinsilta 6 A)
00077 HSL

63 §**Lausunto luonnoksesta Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmaksi sekä vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelmasta**

HEL 2025-015259 T 00 01 06

Päätös

Pormestari antoi Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle (HSL) luonnoksesta Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmaksi sekä vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin prosessi

Helsingin seudun yhteistyökokous on päättänyt, että seuraava MAL-suunnitelma laaditaan aiempaa strategisempaa ja tiiviimpänä, ja sen liitteenä julkaistaan liikennejärjestelmäsuunnitelma. On tärkeää, että liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelussa huomioidaan seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kokonaisuus ja että valmisteltava liikennejärjestelmä sopeutuu seudun kokonaisuuteen ja MAL-suunnitelman linjauksiin. Helsingin seudun MAL-suunnitelma ja sen liitteenä oleva liikennejärjestelmäsuunnitelma on tarkoitus julkaista vuonna 2027.

Arviointiohjelma esittelee selkeästi ja kattavasti vaikutusten arvioinnin sekä arvioinnin roolin koko kokonaisuudessa. Kehitettävät arviointiteemat ovat hyvin perusteltuja ja kannatettavia. Helsingin kaupungin näkökulmasta on erityisen kannatettavaa, että liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arvioinnin kehittämisteemoiksi on valittu vaikutukset taloudelliseen kestävyyteen sekä eri väestöryhmiin ja ihmisiin kohdistuvat vaikutukset. Nämä näkökulmat painottuvat myös Helsingin uudessa kaupunkistrategiassa ja niiden korostaminen seudullisessa suunnittelussa on oleellista ja ajankohtaista. Lisäksi on tärkeää, että luonnoksen mukaisesti arvioidaan vaikutukset haavoittuvien väestöryhmien, kuten lasten, näkökulmasta.

02.12.2025

Pormestari

Tavoitteet ja mittarit -vaihe on jätetty arviointiohjelmassa vähälle huomiolle. Jotta suunnitelma laaditaan aidosti tavoitteellisesti, on tärkeää kuvata selkeästi, miten vaikutusten arviointi tukee suunnittelua ja ohjaa sitä kohti asetettuja tavoitteita. Suunnitelman iterointi arviointitulosten pohjalta on hyödyllistä ja vaikuttavaa, ja siitä on hyviä kokemuksia aiemmilta MAL-suunnittelukierroksilta. Suunnittelussa tulee pyrkiä säilyttämään nämä hyvät käytännöt, vaikka suunnitteluprosessi tiivistyy.

Arviointiohjelmassa mainittu suunnitelman muutosten ja vaikutusarvioiden kirjaaminen lokiin on erittäin kannatettavaa. Tällainen dokumentointi tukee oppimista ja parantaa päätöksenteon läpinäkyvyyttä.

Vaikutustarkastelut ja arvioinnin menetelmät

On hyvä, että logistiikka on nostettu keskeisenä teemana liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esiin. Logistiikan vaikutusten arviointia on tärkeää kehittää edelleen, jotta se tukee parhaiden suunnitteluratkaisujen löytämistä. Henkilöliikenteen sähköistyessä raskaan liikenteen merkitys liikenteen päästöjen lähteenä kasvaa, mikä tekee sen vaikutusten tarkemmasta arvioinnista entistä tärkeämpää.

Ilmastovaikutusten arvioinnilla tulee olla suunnittelussa vahva asema. Arviointiin olisi hyödyllistä sisällyttää myös liikenneinfrastruktuurin rakentamisen vaikutukset sekä hiilinieluvaikutukset. Ilmastokriisin edessä ja voimistuessa myös ilmastomuutokseen sopeutumisen näkökulma on entistä tärkeämpi huomioida tulevilla suunnittelukierroksella. Ilmastopäästöjen määrällisiä tavoitteita määriteltäessä on otettava huomioon EU:n ja kansalliset tavoitteet sekä seudun kuntien tavoitteet. Helsingin kaupunkistrategiassa todetaan, että nostamme päästövähennystavoitettamme niin, että tavoittelemme päästöjen vähentymistä 85 prosentilla vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Lisäksi strategiassa todetaan, että vähennämme liikenteen päästöjä.

Terveysten ja turvallisuuden liittyvät vaikutukset on arviointiohjelmassa otettu hyvin huomioon. Ilmanlaadun arvioinnissa olisi tärkeää huomioida myös EU:n tiukentuvat raja-arvot, sillä erityisesti katupölyn hallinta tulee olemaan seudulla merkittävä haaste tulevina vuosina.

Taloudellisten vaikutusten arviointiin liittyvä julkisen talouden kehittymisen ja budjetoinnin näkökulma perustelee jäsenkuntien ja valtion asian tuntijoiden tiivistä osallistamista arviointiin.

Valtion osallistuminen seudun liikennejärjestelmän rahoittamiseen on ollut aivan riittämätöntä ja verrattuna pohjoismaisiin verrokkipääkaupunkeihin huomattavasti vähäisempää. Julkisen talouden paineet haastavat tätä edelleen. On kuitenkin tärkeää korostaa Helsingin seudun erityistä asemaa asumisen, työpaikkojen, liikenteen ja talouden näkö-

02.12.2025

Pormestari

kulmasta. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ja sen vaikutusten arvioinnissa tulee kuvata uskottavasti liikennejärjestelmän keskeiset kehittämissuunnitelmat, joihin myös valtion tulisi osaltaan sitoutua ja osallistua.

Tiedonvälitys ja osallistuminen

Vuorovaikutuksen ja viestinnän keskeiset periaatteet ovat kannatettavia.

Seudullisen suunnittelun haasteena on usein, että vain nimetyt kuntien vastuuhenkilöt ovat aktiivisesti mukana ja tietoisia suunnitelman vaiheista ja aineistoista. On hyvä etsiä keinoja, joilla laajempaa kuntien asiantuntijajoukkoa voitaisiin osallistuttaa tai informoida suunnitelmasta, esimerkiksi verkkoaineistojen ja tilannekatsausten kautta.

Kansalaispaneelin hyödyntäminen asukasvuorovaikutuksessa on kannatettavaa. Yhteistä ymmärrystä lisäävien ja puntaroivien keskustelujen käyminen seudun asukkaiden kanssa voi monipuolistaa sekä valmistelijoiden että päätöksentekijöiden näkökulmia. Onkin tärkeää, että myös päättäjät ovat sitoutuneet paneelin toteutukseen ja paneelin lopputuloksen hyödyntämiseen, jotta paneeli tukee aidosti suunnittelua ja päätöksentekoa.

Muut kommentit ja huomiot

Arviointiohjelman rakenne on kokonaisuutena selkeä ja johdonmukainen, ja siinä tunnistetaan hyvin seudullisen liikennejärjestelmän keskeiset teemat.

Jatkossa voisi harkita laajemmin visuaalisten kaavioiden tai prosessikuvien käyttöä arviointiprosessin havainnollistamiseksi – tämä helpottaisi eri sidosryhmien ymmärrystä suunnittelun vaiheista ja vaikutusketjuista.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 30.9.2025
- 2 Lausuntopyyntö 30.9.2025, liite, vaikutusten arviointiohjelma - Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2027_luonnos 30.9.2025
- 3 Lausuntopyyntö 30.9.2025, liite, vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelma - Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2027

02.12.2025

Pormestari

Muutoksenhaku

Otteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Ote

Helsingin seudun liikenne -
kuntayhtymä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 2.12.2025.

Pormestari

Pormestari

Lausunto luonnoksesta Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmaksi sekä vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelmasta

HEL 2025-015259 T 00 01 06

Päätösehdotus

Pormestari antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle (HSL) luonnoksesta Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmaksi sekä vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin prosessi

Helsingin seudun yhteistyökokous on päättänyt, että seuraava MAL-suunnitelma laaditaan aiempaa strategisempaa ja tiiviimpänä, ja sen liitteenä julkaistaan liikennejärjestelmäsuunnitelma. On tärkeää, että liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelussa huomioidaan seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kokonaisuus ja että valmistettava liikennejärjestelmä sopeutuu seudun kokonaisuuteen ja MAL-suunnitelman linjauksiin. Helsingin seudun MAL-suunnitelma ja sen liitteenä oleva liikennejärjestelmäsuunnitelma on tarkoitus julkaista vuonna 2027.

Arviointiohjelma esittelee selkeästi ja kattavasti vaikutusten arvioinnin sekä arvioinnin roolin koko kokonaisuudessa. Kehitettävät arviointiteemat ovat hyvin perusteltuja ja kannatettavia. Helsingin kaupungin näkökulmasta on erityisen kannatettavaa, että liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arvioinnin kehittämisteemoiksi on valittu vaikutukset taloudelliseen kestävyyteen sekä eri väestöryhmiin ja ihmisiin kohdistuvat vaikutukset. Nämä näkökulmat painottuvat myös Helsingin uudessa kaupunkistrategiassa ja niiden korostaminen seudullisessa suunnittelussa on oleellista ja ajankohtaista. Lisäksi on tärkeää, että luonnoksen mukaisesti arvioidaan vaikutukset haavoittuvien väestöryhmien, kuten lasten, näkökulmasta.

Tavoitteet ja mittarit -vaihe on jätetty arviointiohjelmassa vähälle huomiolle. Jotta suunnitelma laaditaan aidosti tavoitteellisesti, on tärkeää kuvata selkeästi, miten vaikutusten arviointi tukee suunnittelua ja ohjaa sitä kohti asetettuja tavoitteita. Suunnitelman iterointi arviointitulosten pohjalta on hyödyllistä ja vaikuttavaa, ja siitä on hyviä kokemuksia aiemmilta MAL-suunnittelukierroksilta. Suunnittelussa tulee pyrkiä säilyttämään nämä hyvät käytännöt, vaikka suunnitteluprosessi tiivistyy.

Pormestari

Arviointiohjelmassa mainittu suunnitelman muutosten ja vaikutusarvioiden kirjaaminen lokiin on erittäin kannatettavaa. Tällainen dokumentointi tukee oppimista ja parantaa päätöksenteon läpinäkyvyyttä.

Vaikutustarkastelut ja arvioinnin menetelmät

On hyvä, että logistiikka on nostettu keskeisenä teemana liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esiin. Logistiikan vaikutusten arviointia on tärkeää kehittää edelleen, jotta se tukee parhaiden suunnitteluratkaisujen löytämistä. Henkilöliikenteen sähköistyessä raskaan liikenteen merkitys liikenteen päästöjen lähteenä kasvaa, mikä tekee sen vaikutusten tarkemmasta arvioinnista entistä tärkeämpää.

Ilmastovaikutusten arvioinnilla tulee olla suunnittelussa vahva asema. Arviointiin olisi hyödyllistä sisällyttää myös liikenneinfrastruktuurin rakentamisen vaikutukset sekä hiilinieluvaikutukset. Ilmastokriisin edessä ja voimistuessa myös ilmastomuutokseen sopeutumisen näkökulma on entistä tärkeämpi huomioida tulevilla suunnittelukierroksella. Ilmastopäästöjen määrällisiä tavoitteita määriteltäessä on otettava huomioon EU:n ja kansalliset tavoitteet sekä seudun kuntien tavoitteet. Helsingin kaupunkistrategiassa todetaan, että nostamme päästövähennystavoitettamme niin, että tavoittelemme päästöjen vähentymistä 85 prosentilla vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Lisäksi strategiassa todetaan, että vähennämme liikenteen päästöjä.

Terveysteen ja turvallisuuteen liittyvät vaikutukset on arviointiohjelmassa otettu hyvin huomioon. Ilmanlaadun arvioinnissa olisi tärkeää huomioida myös EU:n tiukentuvat raja-arvot, sillä erityisesti katupölyn hallinta tulee olemaan seudulla merkittävä haaste tulevina vuosina.

Taloudellisten vaikutusten arviointiin liittyvä julkisen talouden kehittymisen ja budjetoinnin näkökulma perustelee jäsenkuntien ja valtion asian tuntijoiden tiivistä osallistamista arviointiin.

Valtion osallistuminen seudun liikennejärjestelmän rahoittamiseen on ollut aivan riittämätöntä ja verrattuna pohjoismaisiin verrokkipääkaupunkeihin huomattavasti vähäisempää. Julkisen talouden paineet haastavat tätä edelleen. On kuitenkin tärkeää korostaa Helsingin seudun erityistä asemaa asumisen, työpaikkojen, liikenteen ja talouden näkökulmasta. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ja sen vaikutusten arvioinnissa tulee kuvata uskottavasti liikennejärjestelmän keskeiset kehittämistarpeet, joihin myös valtion tulisi osaltaan sitoutua ja osallistua.

Tiedonvälitys ja osallistuminen

Vuorovaikutuksen ja viestinnän keskeiset periaatteet ovat kannatettavia.

Pormestari

Seudullisen suunnittelun haasteena on usein, että vain nimetyt kuntien vastuuhenkilöt ovat aktiivisesti mukana ja tietoisia suunnitelman vaiheista ja aineistoista. On hyvä etsiä keinoja, joilla laajempaa kuntien asiantuntijajoukkoa voitaisiin osallistuttaa tai informoida suunnitelmasta, esimerkiksi verkkoaineistojen ja tilannekatsausten kautta.

Kansalaispaneelin hyödyntäminen asukasvuorovaikutuksessa on kannatettavaa. Yhteistä ymmärrystä lisäävien ja puntaroivien keskustelujen käyminen seudun asukkaiden kanssa voi monipuolistaa sekä valmistelijoiden että päätöksentekijöiden näkökulmia. Onkin tärkeää, että myös päättäjät ovat sitoutuneet paneelin toteutukseen ja paneelin lopputuloksen hyödyntämiseen, jotta paneeli tukee aidosti suunnittelua ja päätöksentekoa.

Muut kommentit ja huomiot

Arviointiohjelman rakenne on kokonaisuutena selkeä ja johdonmukainen, ja siinä tunnistetaan hyvin seudullisen liikennejärjestelmän keskeiset teemat.

Jatkossa voisi harkita laajemmin visuaalisten kaavioiden tai prosessikuvien käyttöä arviointiprosessin havainnollistamiseksi – tämä helpottaisi eri sidosryhmien ymmärrystä suunnittelun vaiheista ja vaikutusketjuista.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

HSL pyytää Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiin mielipiteitä ja lausuntoja 1.10.–28.11.2025 välisenä aikana. Mielipiteen antoon varataan mahdollisuus kuntien, seutujen ja valtion toimijoille, järjestöille ja asukkaille. Kaikki halukkaat voivat halutessaan antaa lausunnon. Lausunnon antamiselle varattua määräaikaa on pidennetty 2.12.2025 asti.

Helsingin seudulle valmistellaan uutta liikennejärjestelmäsuunnitelmaa

HSL on käynnistänyt Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman ja sen vaikutusten arvioinnin valmistelun. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa määritellään tavoitteet ja toimenpiteet seudun liikennejärjestelmän kehittämiseksi sekä lähivuosille että pidemmälle aikajaksolle. Suunnitelman tavoitevuosi on 2045. Suunnitelma laaditaan täyttämään EU:n uudistetun TEN-T-asetuksen mukaisen kestävästä kaupunkiliikenteen suunnitelman (SUMP, Sustainable Urban Mobility Plan) vaatimukset. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on MAL-sopimuskautta 2028–2039 varten päivitettävän MAL-suunnitelman liite

Pormestari

ja sovitetaan yhteen sen kanssa. Liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksen ja sen vaikutusten arvioinnin on tarkoitus valmistua lausuntoja ja kannanottoja varten alkuvuonna 2027.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman suunnittelualueeseen kuuluu yhteensä 15 kuntaa, eli pääkaupunkiseudun kunnat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen sekä kehyskunnat Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vihti ja Siuntio.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmalla on toteutuessaan merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia sekä rakennettuun ja luonnonympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnin tavoitteena on tuoda esiin suunnitelman merkittävät vaikutukset suunnittelun ja päätöksenteon tueksi. Vaikutusten arviointiohjelmassa kuvataan 1) Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman ja sen vaikutusten arvioinnin lähtökohdat, prosessi ja tavoitteet, 2) vaikutusten arvioinnin toteutuksen vaiheet ja menetelmät sekä 3) keskeiset tiedonvälityksen ja osallistumisen keinot ja ajankohdat.

Lakisääteinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ) on viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (SOVA-laki 200/2005) mukaan ympäristövaikutusten arviointia edellyttävä suunnitelma. Lain perusteella vastaavan viranomaisen tulee huolehtia siitä, että ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan riittävässä määrin. Suunnitelmaa valmistelevat HLJtoimikunta ja sen alaiset viranhaltijakokoonpanot, keskeisenä kuukausittain kokoontuva seudun liikennejärjestelmäryhmä. Liikennejärjestelmäsuunnitelman hyväksyvät HSL:n hallitus ja HSL:n ulkopuoliset KUUMA-kunnat.

HSL toivoo näkemyksiä erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- Suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin prosessi: Miten kehittäisit suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin prosessia? Miten prosessi voitaisiin kuvata selkeämmin ja ymmärrettävämmiin?
- Vaikutustarkastelut ja arvioinnin menetelmät: Miten kehittäisit arviointiohjelmassa esitettyjä tapoja kuvata liikennejärjestelmän kehittämisen merkittäviä vaikutuksia seudulla? Mitä näkökulmia tarkasteluista puuttuu ja mitä on painotettu liikaa? Millaisia arvioinnin menetelmien kehittämistarpeita tunnistat?
- Tiedonvälitys ja osallistuminen: Miten kehittäisit vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelmassa kuvattua tiedonvälitystä ja osallistumista? Minkä tahojen pitäisi erityisesti saada tietoa ja osallistua seudun liikennejärjestelmän suunnitteluun?

Pormestari

- Muut kommentit ja huomiot: Mitä muuta palautetta haluat antaa Helsingin seudun liikennejärjestelmän suunnitteluun ja sen vaikutusten arviointiin?

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Toimivalta

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan pormestari antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Lausuntopyyntö 30.9.2025](#)
- 2 [Lausuntopyyntö 30.9.2025, liite, vaikutusten arviointiohjelma - Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2027 luonnos 30.9.2025](#)
- 3 [Lausuntopyyntö 30.9.2025, liite, vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelma - Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2027](#)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Helsingin seudun liikenne -
kuntayhtymä

Otteen liitteet
Esitysteksti